

INFORMACJA PRASOWA

Warszawa, 8 marca 2023 r.

Co analizy BIG DATA mówią o nierówności płci w nauce?

Rusza nabór wniosków o stypendium, które wyrównuje szanse badaczek

W dobie dostępu do terabajtów danych globalnych oraz lokalnych i coraz lepszych metod ich analizy, istnieje możliwość bardzo precyzyjnego badania nierówności płciowych. Wnioski płynące z mierzenia śladów cyfrowych w publikacjach naukowców i naukowczyń, jednoznacznie wskazują obszary, które szczególnie wymagają działań wyrównujących szanse kobiet w nauce. Jednym ze sposobów jest stypendium dla badaczek L'Oréal-UNESCO Dla Kobiet i Nauki. Właśnie ruszył nabór do 23. edycji programu. Naukowniczynie mogą składać aplikacje do 23 kwietnia 2023 r.

Wyniki badań zespołu prof. dr hab. Marka Kwieka¹, który analizuje ślad cyfrowy aktywnie publikujących ludzi nauki, zostały zaprezentowane podczas konferencji "Doskonałość naukowa nie ma płci", która odbyła się 10 lutego 2023 r. na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Analizy danych publikacyjnych i odpowiednie algorytmy używane w analizie big data, pozwalają na wnioskowanie w przekrojach wieku, doświadczenia naukowego, dyscyplin, krajów czy też płci. Jest to zupełnie nowy sposób badania karier akademickich. Tworzone są wzorce biografii akademickich i funkcjonowania w nauce w niespotykanej dotąd skali. Najnowsze algorytmy przypisały naukowców i naukowczynie do dyscyplin, używając półtora miliarda elementów z bibliografii ich wszystkich dotychczasowych publikacji. Analiza big data umożliwia precyzyjne badanie nierówności płciowych.

Decydująca dekada pracy naukowej

Badania² pokazują, że decydująca jest pierwsza dekada pracy naukowej. Osiągnięcia oraz biografia naukowa wypracowana przed 40 rokiem życia jest istotnym punktem wyjścia do rozwoju w późniejszej karierze badawczej. To właśnie w tym czasie kształtują się nierówności dotyczące produktywności, globalnej cytowalności czy też dostępu do środków na badania.

¹ "Badanie 25 000 polskich naukowców: co wiemy o różnicach między kobietami i mężczyznami?", prof. dr hab. Marek Kwiek

² "Badanie 25 000 polskich naukowców: co wiemy o różnicach między kobietami i mężczyznami?", prof. dr hab. Marek Kwiek

W przypadku kobiet ten kluczowy dla rozwoju kariery naukowej czas, nakłada się na biologiczny zegar macierzyństwa.

Ma to bardzo konkretne konsekwencje. W tym czasie produktywność mężczyzn znacząco rośnie, ponieważ w przeciwieństwie do kobiet mogą dłużej pracować nieprzerwanie. Ponadto maleje mobilność naukowczyń-matek, co wpływa na różnice w umiędzynarodowieniu osiągnięć badawczych i ograniczonych możliwości współpracy z globalnymi zespołami. Kobiety częściej pracują lokalnie, podczas gdy mężczyźni dłużej i częściej odbywają staże międzynarodowe czy uczestniczą w zagranicznych konferencjach.

Wyniki analiz pokazują, że kobiety i mężczyźni zdobywają doktorat w tym samym wieku, ale habilitację naukowczynie uzyskują później niż naukowcy. Co ciekawe, jeśli kobiety nie zrezygnują z kariery naukowej, profesurę robią szybciej niż ich koleżdy.

Sukcesywne wyrównywanie szans

Budowanie najlepszej jakości nauki wymaga równego zaangażowania przedstawicieli obu płci. Niwelowanie barier, pozwoli kobietom wykorzystać w pełni ich potencjał i ramię w ramię z mężczyznami osiągać sukcesy naukowe. Obok zmian systemowych ważne jest jednak wsparcie finansowe, które ułatwia naukowczynom godzenie ról rodzinnych i zawodowych. Właśnie rusza nabór do polskiej, 23. edycji programu L'Oréal-UNESCO Dla Kobiet i Nauki, w której badaczki ubiegają się o stypendia, które mogą przeznaczyć na dowolny cel.

*Od ponad dwóch dekad przyznajemy stypendium utalentowanym badaczkom. W odróżnieniu do innych, środki z programu L'Oréal-UNESCO Dla Kobiet i Nauki można wykorzystać na dowolny cel. Naukowczynie mogą dofinansować swój projekt, zadbać o swój wypoczynek, a badaczki-matki, mogą np. sfinansować opiekę nad dziećmi. W tym roku wprowadziliśmy dwie istotne zmiany. Zwiększyliśmy wysokość stypendiów: przyznamy jedno stypendium magisterskie, które wyniesie 25 000 zł, dwa doktoranckie po 35 000 zł i trzy stypendia habilitacyjne w wysokości 40 000 zł. Ponadto podnieśliśmy limit wieku kandydatek-matek, wydłużając możliwość aplikowania z uwzględnieniem maksymalnie dwuletniej przerwy na każde dziecko – mówi **prof. dr hab. Ewa Łojkowska**, przewodnicząca Jury polskiej edycji programu L'Oréal-UNESCO Dla Kobiet i Nauki, pracująca w Uniwersytecie Gdańskim. Zależy nam także na promowaniu osiągnięć naukowych kobiet, bo jak pokazują wyniki badań, nierzadko brakuje im pewności siebie i potrzeby autopromocji, w której tak dobrze radzą sobie mężczyźni – dodaje.*

Przez ostatnie 22 lata stypendia przyznano 117 wybitnym naukowczynom w Polsce. Badaczki mogą zgłaszać swój dorobek naukowy w takich obszarach, jak nauki przyrodnicze, medyczne i nauki o zdrowiu, rolnicze, ścisłe czy inżynierjno-techniczne m.in.: medycyna, biologia, fizyka, chemia i biotechnologia. Do programu mogą aplikować badaczki na każdym etapie kariery naukowej, które w roku wypłacania nagrody (2024) nie osiągną 26. roku życia – w przypadku magistrantek, 32. roku życia – w przypadku doktorantek, oraz 40. roku życia – w przypadku habilitantek. Regulamin zgłoszeń przewiduje możliwość wydłużenia o dodatkowe dwa lata wyznaczonej granicy wiekowej w przypadku kandydatek, które w trakcie pracy naukowej, przebywały na urlopie macierzyńskim. Zgłoszenia do programu można przysyłać za pośrednictwem platformy www.forwomeninscience.com.

Naukowczynie muszą zawalczyć o siebie

Badania³ pokazują także dysproporcje w wysokości pozyskanego finansowania prac badawczych. Mimo, że liczba przyznanych grantów jest zbliżona, to ich wysokość jest większa w przypadku mężczyzn. Wynika to z faktu, że naukowczynie aplikują o mniejsze kwoty i takie są im przyznawane. Kolejna różnica widoczna jest w kontekście autopromocji. Mężczyźni mają o połowę więcej autocytowań niż kobiety, a każde autocytowanie daje kolejne cytowania.

³ "Badanie 25 000 polskich naukowców: co wiemy o różnicach między kobietami i mężczyznami?", prof. dr hab. Marek Kwiek

Różnie rozkłada się także akademicki czas pracy. Mężczyźni poświęcają go przede wszystkim na badania, a kobiety na kształcenie innych i administrację.

Kooperacja płci przynosi korzyści

Jeśli chodzi o układ sił w nauce i sieci powiązań zawodowych, okazuje się, że mężczyźni współpracują przede wszystkim z mężczyznami, a także kobiety współpracują częściej z mężczyznami niż innymi kobietami. To przekłada się na statystycznie rzadsze cytowanie publikacji zespołów kobiecych, niż prac powstających w zespołach mieszanych. Publikacje różnorodnych płciowo autorów są także publikowane w lepszych czasopismach naukowych. Najbardziej spektakularne efekty przynosi zatem współpraca przedstawicieli obu płci, a wyrównywanie szans determinowanych płciowo zatrzyma proces zanikania kobiet na kolejnych etapach kariery naukowej.

O Programie L'Oréal-UNESCO Dla Kobiet i Nauki

Celem Programu L'Oréal-UNESCO Dla Kobiet i Nauki prowadzonego od 2001 roku jest promowanie osiągnięć naukowych utalentowanych badaczek, zachęcanie ich do kontynuacji prac zmierzających do rozwoju nauki oraz udzielenie wsparcia finansowego. Partnerami Programu są Polski Komitet do spraw UNESCO, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Polska Akademia Nauk oraz UNGC Network Poland. Do 2022 roku w Polsce wyróżniono 117 badaczek. Wyboru, co roku dokonuje Jury pod przewodnictwem prof. dr hab. Ewy Łojkowskiej.

Polska jest jednym ze 118 krajów, w których co roku przyznawane są stypendia dla utalentowanych naukowczyń. Program Dla Kobiet i Nauki jest częścią globalnej inicjatywy For Women in Science, która powstała dzięki partnerstwu L'Oréal i UNESCO. Stypendystki edycji krajowych od roku 2014 mają szansę na międzynarodowe wyróżnienia: nagrodę International Rising Talents (otrzymały ją już trzy Polki: dr hab. Bernadeta Szewczyk - 2016 rok, dr hab. Joanna Sułkowska - 2017 rok oraz dr Agnieszka Gajewicz - 2018 rok) oraz nagrodę główną L'Oréal-UNESCO Award, przyznaną przez międzynarodowe Jury a wręczaną co roku w Paryżu w ramach For Women in Science Week 5 laureatkom z różnych kontynentów, których odkrycia dostarczają odpowiedzi na kluczowe problemy ludzkości.

Więcej informacji: [Strona główna - L'OREAL dla Kobiet i Nauki \(loreal.pl/kobiet-i-nauki\)](http://loreal.pl/kobiet-i-nauki)

KONTAKT dla mediów

Barbara Stępień
Dyrektorka Komunikacji Korporacyjnej
L'Oréal Polska i Kraje Bałtyckie
+48 509 526 026
barbara.stepien@loreal.com

Anna Wrzosek-Piechowska
On Board Think Kong
+ 48 662 206 692
awrzosek@obtk.pl